
Vergaderjaar 2024–2025

36 740 K

**Jaarverslag en Slotwet van het
Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) 2024**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K);

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Defensie,

R.P. Brekelmans

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN (SLOTVERSCHILLEN)

1 Leeswijzer

In de Slotwet voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) zijn technische uitvoeringsmutaties, mutaties van boekhoudkundige aard of mutaties voortvloeiend uit controlebevindingen opgenomen. Tevens zijn de verwachte overschrijdingen van de uitgaven, verplichtingen en ontvangsten op artikelniveau opgenomen in de Kamerbrief «Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota» d.d. 16 december 2024, nummer 36 600 K, nr. 6.

De mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen in onderstaande staffel worden toegelicht. Bij de toelichtingen worden geen bedragen vermeld van projecten die commercieel vertrouwelijk zijn.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

Artikel 1 Defensiebreed materieel

Verplichtingen

De verplichtingen zijn € 584,2 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Bij het commercieel vertrouwelijke project Vervanging Wissellaadsystemen, Trekker-opleggercombinaties en Wielbergingsvoertuigen (WTB) is een gedeelte van de verplichtingen niet meer in 2024 gerealiseerd omdat het verwervingstraject meer tijd heeft gekost dan was verwacht. Bij het project Geneeskundige Keten zijn minder verplichtingen gerealiseerd vanwege vertraging in de contractvorming (€ 110,0 miljoen). Met de suppletoire begroting september 2024 is deze verplichtingenruimte aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds toegevoegd. Voor de (andere) geneeskundige projecten zijn minder verplichtingen gerealiseerd (€ 36,3 miljoen) omdat het budget in 2024 te hoog was ingeschat. Voor niet-operationeel dienstvervoer zijn de verplichtingen niet meer in 2024 gerealiseerd wegens vertraging in de contractvorming (€ 26,6 miljoen). Ook bij K&I Technologieontwikkeling zijn minder verplichtingen aangegaan door vertraging in de contractvorming (€ 54,8 miljoen). Daarnaast zijn er minder verplichtingen aangegaan voor het Security Fund (SecFund) (€ 75,0 miljoen) en er was meer tijd nodig om voor scale-ups het juiste instrumentarium te vinden (€ 35,0 miljoen). Voor het European Defence Fund (EDF) zijn minder verplichtingen aangegaan (€ 27,0 miljoen) omdat het opzetten van een rechtmatig proces meer tijd heeft gekost dan verwacht. De realisatie zal vanaf 2025 plaatsvinden.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 446,2 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt grotendeels verklaard door een lagere realisatie op de aankoop van munitie, zowel bij de instandhouding als voor een aantal projecten in de verwervingsfase. Vanwege langere levertijden dan verwacht zijn hiervoor in 2024 geen betalingen meer verricht. Daarnaast zijn er lagere stortingen geweest als bijdrage voor het SecFund en het EDF, zoals hierboven bij de verplichtingen is toegelicht.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn € 27,2 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de steunverlening aan Oekraïne. Door levering uit eigen voorraad is het portfolio van materieel dat wordt afgestoten, kleiner geworden. Daardoor zijn er lagere verkoopopbrengsten dan was verwacht. Verder waren meer royalties en entrance fees verwacht als betaling voor de toetreding van landen tot het project Groot Pantserwielvoertuig (GPW Boxer). En als gevolg van vertraging bij de verwerving van personenvoertuigen, zijn er minder auto's ingeruild. In de Kamerbrief «Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota» d.d. 16 december 2024, nummer [36 600 K, nr. 6](#) zijn de lagere ontvangsten aangekondigd.

Artikel 2 Maritiem materieel

Verplichtingen

De verplichtingen zijn € 418,9 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

De lagere realisatie wordt voornamelijk veroorzaakt door minder aangegane verplichtingen voor projecten in de realisatiefase. Bij het commercieel vertrouwelijke project ESSM Block 2 - Verwerving en integratie is een contract voor verwerving niet meer in 2024 ondertekend. Bij het commercieel vertrouwelijke project Langer doorvaren LCF: Elektronische oorlogvoering heeft ook vertraging plaatsgevonden bij de contractvorming. De verwachting is dat ondertekening gaat plaatsvinden in het eerste kwartaal van 2025. Bij het commercieel vertrouwelijke project BKI HT1 ESSM Block 2 is de verwerving opgedeeld in twee jaren omdat de betreffende raketten in twee aparte jaren gaan worden besteld. Een deel van de verplichting zal in 2025 worden aangegaan. Bij het commercieel vertrouwelijke project Softskill Torpedo Defensiesysteem heeft de contractvorming een langere doorlooptijd gekend dan verwacht. De verplichting is niet meer in 2024 aangegaan.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 113,2 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door een lagere realisatie van projecten. Bij het commercieel vertrouwelijke project ESSM Block 2 - Verwerving en integratie zijn de uitgaven niet gerealiseerd vanwege vertraging in de contractvorming. Bij het project Vervanging MK46 Lightweight Torpedo verloopt de verwerving via het Foreign Military Sales programma van de Verenigde Staten. Daarbij heeft de Verenigde Staten een lager bedrag als betaling opgevraagd dan was verwacht.

Artikel 3 Land materieel

Verplichtingen

De verplichtingen zijn € 3.367,3 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de verplichtingen voor de projecten Vuurkracht Medium Infantry Brigade en Tankbataljon Heavy Infantry Brigade niet meer in 2024 zijn gerealiseerd vanwege vertraging in de contractvorming. Met de suppletoire begroting september 2024 is deze verplichtingenruimte aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds toegevoegd. Daarnaast zijn er minder verplichtingen gerealiseerd bij het commercieel vertrouwelijke project Verlenging levensduur Patriot. De verwerving via het NATO Support Procurement Agency (NSPA) heeft niet meer in 2024 plaatsgevonden.

Uitgaven

De uitgaven zijn per saldo € 194,4 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Met de tweede suppletoire begroting is rekening gehouden met betalingen in 2024 voor de versnelling van de additionele financiële middelen voor versterking in luchtverdediging en munitie die met de Voorjaarsnota 2024 beschikbaar zijn gesteld. Door het voeren van onderprogrammering bleef voldoende budget beschikbaar voor eventuele uitgaven voor dit project. De uitgaven worden met de Slotwet planmatig verwerkt. De onderprogrammering is daarom naar beneden bijgesteld (€ 285,0 miljoen).

Daartegenover staat een toename in de realisatie van de uitgaven voor projecten vanwege de hierboven genoemde versnelling op investeringen in luchtverdediging en munitie. Bijvoorbeeld bij het commercieel vertrouwelijke project Vervanging MRAD & SHORAD. Over deze versnelling is uw Kamer geïnformeerd middels de Kamerbrief Materieelprojecten (Kamerstuk [27 830, nr. 434](#)) en de D-brief inzake het project Vervanging MRAD & SHORAD (Kamerstuk [27 830, nr. 448](#)). Daarnaast zijn hogere uitgaven gerealiseerd voor het commercieel vertrouwelijke project BKI HT1 Patriot (GEM-T PAC II) doordat betalingen via het NATO Support Procurement Agency (NSPA) eerder dan verwacht konden plaatsvinden.

Artikel 4 Lucht materieel

Verplichtingen

De verplichtingen zijn € 626,1 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere verplichtingen in de realisatiefase van projecten. Bij het commercieel vertrouwelijke project Deep Strike capaciteit Air is een deel van de behoefte niet meer in 2024 via het F-35 Lightning II Joint Program Office ingevuld. Met het project Strategische Lucht-Grondbewapening F-35/F35 Tactische bewapening wordt wegens vertraging gestart in 2025. Dat heeft tot een lagere realisatie geleid (€ 104,0 miljoen). Bij het commercieel vertrouwelijke project MQ-9 Bewapening verloopt de verwerving via het Foreign Military Sales programma van de Verenigde Staten. Door vertraging zijn minder verplichtingen aangegaan dan verwacht. En bij het project Verwerving F-35 zijn ook

minder verplichtingen aangegaan wegens vertraging in de contractvorming via het Foreign Military Sales programma. Defensie is afhankelijk van de doorlooptijden die door de Verenigde Staten worden gehanteerd.

Uitgaven

De uitgaven zijn per saldo € 54,6 miljoen hoger dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit is grotendeels het gevolg van hogere uitgaven bij projecten in de realisatiefase. Bij het commercieel vertrouwelijke project Vervanging Medium Utility Helikopters heeft nog in 2024 een betaling kunnen plaatsvinden. Dit vanwege een versnelling in het ondertekenen van het betreffende contract. Bij de tweede suppletoire begroting was alleen rekening gehouden met het aangaan van de verplichting, niet met een betaling. In de Kamerbrief «Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota» d.d. 16 december 2024, nummer [36 600 K, nr. 6](#) is dit aangekondigd. Daarnaast is er minder gerealiseerd bij het instandhoudingsprogramma van de F-35. De betalingen vinden plaats via het F-35 Lightning II Joint Program Office (JPO) en het JPO heeft om een lager betalingsvoorschot gevraagd dan was verwacht.

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed

Verplichtingen

De verplichtingen zijn € 58,5 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

De lagere realisatie wordt voornamelijk veroorzaakt bij de projecten in de realisatiefase. Bij de commercieel vertrouwelijke projecten Revitalisering vliegbasis Woensdrecht, Revitalisering Bernhardkazerne in Amersfoort en Nieuwbouw EMC-meetfaciliteit en AMR LCW op vliegbasis Woensdrecht is vertraging ontstaan bij het aangaan van de verplichtingen.

Uitgaven

De uitgaven zijn € 15,2 miljoen hoger dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit is een gevolg van een hogere realisatie van de commercieel vertrouwelijke projecten Versnellen Verduurzamen Vastgoed en Onderbrengen EOD in Soesterberg. Ook zijn de uitgaven voor de Instandhouding Infrastructuur hoger dan verwacht. In de Kamerbrief «Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota» d.d. 16 december 2024, nummer [36 600 K, nr. 4](#) zijn de hogere uitgaven aangekondigd.

Artikel 6 IT

Verplichtingen

De verplichtingen zijn per saldo € 61,2 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Bij het commercieel vertrouwelijke project Fox crypto is het contract deels in 2024 aangegaan en het overige deel zal in 2025 worden ondertekend. Bij het commercieel vertrouwelijke project Vervanging HF-radiosystemen Krijgsmacht is door vertraging de verplichting niet meer in 2024 aangegaan. Naar verwachting zal de verplichting in het eerste kwartaal van 2025 worden aangegaan. Daarentegen zijn meer verplichtingen gerealiseerd

door prijsstijgingen en een hogere afname op bestaande contracten. Dit is aangekondigd in de Kamerbrief «Beleidsmatige mutaties na Najaarsnota» d.d. 16 december 2024, nummer [36 600 K, nr. 4](#).

Uitgaven

De uitgaven zijn per saldo € 24,8 miljoen lager dan ten tijde van de tweede suppletoire begroting werd geraamd.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachting dat betalingen voor diverse IT-middelen nog in 2024 zouden plaatsvinden.